

VOLITVE V NACIONALNI SVET SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE 2014

Eden od najpomembnejših dogodkov, ki smo jih zabeležili v preteklem letu 2014, so bile vsekakor volitve v Nacionalni svet slovenske narodne manjšine. Za razliko od prvih volitev leta 2010, ki so potekale preko elektorjev, so bile volitve tokrat prvič neposredne. V ta namen je bilo treba v posebni volilni imenik vpisati najmanj 40 odstotkov števila vseh Slovencev, popisanih v okviru popisa v Srbiji leta 2011. Na tem popisu se je za Slovence izjasnilo 4.033 oseb, kar je za skoraj 20 odstotkov manj, kot na prejšnjem popisu, ko se je za Slovence izjasnilo nekaj več kot 5.000 oseb živečih v Srbiji.

Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta

Zaradi velikega pomena neposrednih volitev v nacionalne svete so si člani predsedstva Društva Sava prizadevali, da bi se v volilni imenik vpisalo čim več Slovencev, ki živijo in delajo v Srbiji. V tej akciji so poleg Društva Sava sodelovala tudi druga slovenska društva širom Srbije in s tem prispevala k vpisu zadostnega števila volivcev.

Volitve so potekale 26.10.2014, organizirala pa jih je Republiška volilna komisija Republike Srbije, in sicer istočasno za vse narodne manjšine v Srbiji. Volitvam se je odzvalo nekaj več kot 30 odstotkov vseh volivcev vpisanih v volilni imenik. Volitve so potekale v skladu s pravili in regularno.

Ministrstvo za lokalno upravo in državno samoupravo je nato 23.11.2014 sklicalo konstitutivno sejo Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine. Konstitutivna seja novega sklica Nacionalnega sveta je potekala v prostorih Nacionalnega sveta in Društva Sava na naslovu Terazije 3 v Beogradu. Konstitutivno sejo je vodil najstarejši član Nacionalnega sveta Dragomir Zupanc. Na tej seji so bili izvoljenim članom Nacionalnega sveta v imenu Ministrstva za lokalno upravo in državno samoupravo podeljeni

štiriletni mandati. V Nacionalni svet slovenske narodne manjšine so bili izvoljeni: Saša Verbič, Maja Đukanović, Anica Sabo, Imre Šoti, Josip Veber, Ana Kocjan, Vida Popović, Saša Radić, Dragomir Zupanc, Zoran Jovičić, Zoran Ulić, Silva Martinec, Ivica Gruden, Miroslav Piljušić in Elza Ajduković.

Po končani konstitutivni seji so člani novega sklica Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine takoj nadaljevali delo na prvi redni seji in izbrali predsednika Nacionalnega sveta. Za to funkcijo je bil imenovan Saša Verbič.

Na drugi redni seji Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine, ki je potekala 27.12.2014, pa je bila kot namestnica predsednika Nacionalnega sveta izvoljena Anica Sabo. Na tej seji so bili izvoljeni tudi predsedniki in člani odborov Nacionalnega sveta, in sicer Izvršnega odbora, Odbora za kulturo, Odbora za izobraževanje, Odbora za informiranje in Odbora za službeno uporabo jezika.

Predsednik Izvršnega odbora je Imre Šoti, Saša Radić je podpredsednik in Vida Popović član.

Predsednik Odbora za kulturo je Dragomir Zupanc, Ana Kocjan je podpredsednica, člani pa so Silva Martinec, Marija Vauda in Ivica Gruden.

Predsednica Odbora za izobraževanje je Maja Đukanović, Elza Ajduković je podpredsednica, člani pa so Zoran Jovičić, Milena Spremo in Miroslav Piljušić.

Predsednik odbora za informiranje je Josip Veber, Milena Spremo je podpredsednica, člani pa so Aleksandar Ermenc, Andrija Dimitrijević in Danijel Šunter.

Konstitutivna seja Nacionalnega sveta

Predsednik odbora za službeno uporabo jezika je Zoran Jovičić, Zoran Ulić je podpredsednik, član pa je Elza Ajduković.

Saša Verbič

TEDEN SLOVENSKE KULTURE ZA MLADE

Letošnji Teden slovenske kulture za mlade je bil povezan s Svetovnimi dnevi slovenskega jezika: v torek, 2. decembra, so na Filološki fakulteti v Beogradu vso popoldne potekali kratki tečaji slovenščine *Degustirajmo slovenački!* Vodili so jih štiri študenti 4. letnika slovenistike. Tečaji so bili izjemno dobro obiskani (udeležilo se jih je okrog 90 oseb). Na koncu tečajev je sledil kratek kviz, na katerem so si prisotni s pravilnimi odgovori prisluzili simbolična darilca, ki sta nam jih podarila Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik in Slovenski poslovni klub. Po tečaju je sledila pokušina potice.

V sredo, 3. decembra, je ob 18h v Društvu Slovencev v Beogradu Sava potekala predstavitev projekta Svetovni dnevi slovenskega jezika in Žepne slovenščine. Na okrogli mizi so sodelovale: prof. dr. Alojzija Zupan Sosič, prof. dr. Maja Đukanović, dr. Mojca Nidorfer Šiško, Mateja Lutar in mag. Laura Fekonja (povezovalka). Zbrane je nagovorila Mateja Norčič Štamcar, odpravnica poslov na Veleposlaništvu RS v Srbiji.

Osrednji dogodek je bila predstavitev dvojezičnih knjižic *Žepna slovenščina*, ki so jih v preteklem študijskem letu na slovenistikah na tujih univerzah prevedli učitelji slovenščine s svojimi študenti in s pomočjo tujih uveljavljenih prevajalcev v kar 22 tujih jezikov. V projektu sodeluje več kot 45 učiteljev slovenščine po svetu, 220 prevajalcev in 43 jezikovnih pregledovalcev. Knjižice so v srbski jezik prevedle študentke 4. letnika slovenistike na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu pod mentorstvom lektorice Andreje Ponikvar in dr. Maje Đukanović. Knjižice *Žepna slovenščina* so namenjene prvemu srečanju tujcev s slovenščino, Slovenijo in

slovensko kulturo, vsebujejo uporabne teme in povezave. Vsebinsko so pripravili sodelavci na Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik v Ljubljani, osrednji slovenski ustanovi, ki celovito skrbi za razvoj in infrastrukturo področja slovenščine kot drugega in tujega jezika. Žepna slovenščina je pripravljena strokovno in didaktično ustrezno ter s kančkom humorja ob predstavljanju slovenskih jezikovnih in kulturnih značilnosti. Na koncu vsakega poglavja so *Zanimivosti*, ponekod dopolnjene tudi s primerjavami tujih jezikov in držav.

Predstavitvi *Žepne slovenščine* je sledila otvoritev razstave in razglasitev nagrajencev fotografskega natečaja Spomini na Slovenijo. Zmagovalka natečaja je bila Majda Sušnik, o čemer je odločala žirija v sestavi Snežana Goršek, sicer nosilka projekta, Dušan Krivec in Marko Ulič.

Dogodka se je udeležilo okrog 80 ljudi. Uradnemu delu je sledilo druženje ob okusni slovenski hrani in pijači (kranjske klobase, pršut, narezki, prekmurska gibanica, potica, belo in rdeče vino ter šampanjec). Dobrote so nam podarila slovenska podjetja v Srbiji: Celjske mesnine, Radgonske gorice in Perutnina Ptuj.

V četrtek, 4. decembra, je dr. Damjan Huber s Filozofske fakultete v Ljubljani za beograjske študente slovenščine ter člane društva Sava pripravil predavanje z naslovom *Kako naglašujemo in izgovarjamo slovenske besede?* Predavanje je bilo zasnovano na slovensko-srbski kontrastivi, predstavljen pa je bil tako kratek zgodovinski razvoj kot tudi sodobna situacija. Predavalnica je bila napolnjena do zadnjega kotička (nekaj študentov pa je tudi stalo).

Laura Fekonja

Ana Trifković, *Vezenje in geometrija, risba s svinčnikom, Delavnica risanja in slikanja Slikajmo Slovenijo, 2014*

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo:
Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu
in po svetu
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Republike Slovenije
Nacionalni svet slovenske narodne manjšine
NLB Banka A.D. Beograd
KRKA d.o.o. Novo Mesto
ETOL JVE d.o.o. Novi Sad
Triglav osiguranjea.d.o.

SLOVENSKI POSLOVNI KLUB

Vodstvo Društva "Sava" se je udeležilo več dejavnosti SPK v Beogradu. V okviru septembrskega sestanka kluba, ki je potekal 17. septembra 2014 v restavraciji Klub književnika, nam je Miloš Lukić, ENEF menedžer za Srbijo iz Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) predstavil dve temi: "EENEF – Enterpriseexpansionfund: sklad za podporo nadaljnje rasti podjetij skozi investicije v kapital in s "hibridnimi" instrumenti" in "Podpora k razvoju majhnih in srednjih podjetij v Srbiji, ki jih izvaja EBRD Small Business Support". Ob tej priložnosti je mag. Franc But, veleposlanik Republike Slovenije, predstavil novo začasno odpravnico poslov, Matejo Noričič Štamcar, dr. Maja

Đukanović pa je predstavnike slovenskih podjetij in druge navzoče povabila, naj svoje otroke vpišejo na dopolnilni pouk slovenščine, ki poteka v Društvih.

Vodstvo Društva "Sava" se je udeležilo tudi tradicionalnega slovenskega praznika "Martinovanja", v organizaciji Slovenskega poslovnega kluba. Dogodek je potekal v hotelu Life Design 13. novembra 2014, sponzorji dogodka pa so bili: Terme Čatež, Radgonske gorice, Vina Koper, Pršutarna Lokev, Celjske mesnine i Studio Maruška. Prisotne so pozdravili: Danijela Fišakov, predsednica SPK, mag. Franc But, veleposlanik Slovenije in msgr. Franc Hočevar, beograjski nadškof in metropolit.

Slovenski poslovni klub je 9. decembra 2014 obeležil konec leta v hotelu Hyatt Regency v Beogradu. Predsednica SPK Danijela Fišakov je v pozdravnem nagovoru poudarila, da je leto 2014 bilo zelo uspešno za SPK, saj se je povečalo število članov, SPK pa se je še močneje povezal z drugimi klubi in združenji, in sicer z Nemško-srbsko gospodarskim združenjem, Zbornico italijansko-srbskih gospodarstvenikov, Francosko-srbsko gospodarsko zbornico, Ameriško gospodarsko zbornico v Srbiji. Svečanega sprejema so se udeležili ugledni gostje iz poslovnega sveta in predstavniki slovenskih podjetij v Srbiji, ter člani gospodarskih zbornic drugih državah.

Maja Đukanović

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi „Sentiment“

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblačil...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (sava-si@eunet.rs).

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek za vpis **osebno**

dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis v posebni volilni imenik je oproščen

plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbenega neposrednih volitev Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta. Pričakujemo, da bodo volitve za nove sestave Nacionalnih svetov razpisane sredi leta 2014.

INTERVJU - *Dragomir Zupanc*

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana Društva Sava. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Foto: Ivan Zupanc

V tej številki Biltena je naš sogovornik Dragomir Zupanc, televizijski in filmski režiser, predsednik Odbora za kulturo Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine ter predsednik Odbora za kulturo Društva Sava.

Za začetek povejte nekaj o sebi, svojem otroštvu in svojih slovenskih koreninah.

Rodil sem se v Ljubljani leta 1946, a sem tam prav kratko živel, saj smo se zaradi očetove službe že leta 1948 preselili v Beograd in leta 1950 se je v Beogradu rodil tudi moj mlajši brat. Oče je bil doma iz Laškega, po poklicu pa je bil glasbenik in je bil kot trobentač in fanfarist zaposlen pri jugoslovanski vojski. Moj stari oče je bil postajenačelnik železniške postaje v Rušah pri Mariboru. Tja smo se vsako leto vračali na dolge poletne počitnice in spomnim se, da sem v podeželskem okolju zelo užival. Hodil sem na plavanje v bazen pa tudi v Dravo, obiskoval veselice in hodil na filmske projekcije v Dom kulture Ruše. To je bil moj prvi resni in kontinuirani stik s filmom in že takrat me je ta medij navdušil, predvsem zaradi svoje vizualne izrazne moči.

Ko ste končali gimnazijo ste študij nadaljevali v Ljubljani?

Ja, res je. Po gimnaziji sem se vpisal na študij arhitekture na Univerzo v Ljubljani. To ljubljansko obdobje je bilo zelo pomembno za moj osebni in profesionalni razvoj, vplivalo pa je tudi na moje intimno zavedanje o tem, da v bistvu pripadam dvema kulturnima sredinama, to je slovenski in srbski. V Ljubljani sem študiral v sredini 60-ih let 20. stoletja in to je bil

čas, ko se je vse odpiralo, ko smo imeli mladi občutek, da smo lahko v svojem ustvarjanju povsem svobodni in da nas okolica na nek način lahko razume in celo sprejme. Takrat sem se družil s kolegi, ki so zelo pozitivno vplivali na moj ustvarjalni razvoj in med nami je obstajala zelo pozitivna energija, ki je pripomogla k izmenjavi različnih načinov svetovnonazorskega razmišljanja, razmišljanja o sebi in o umetnosti. Takrat sem se največ družil z Miljenkom Liculom, Milanom Zarnikom in Naškom Križnarjem. Naško Križnar je bil eden od ustanoviteljev tako imenovane Kranjske skupine, ki je kasneje postala skupina OHO. Z njim sem sodeloval tudi kasneje, ko je Naško postal kustos etnolog v Goriškem muzeju v Novi Gorici, predvsem na področju mojih etnoloških filmskih raziskovanj in projektov.

Že v tistih časih sem sodeloval tudi pri študentskih časopisih – tu naj omenim predvsem *Študent* in revijo *Vidici*. Zanju sem pisal novinarske prispevke, hkrati pa sem tudi prevajal članke in literarna besedila in jih nato objavljaj v podobnih glasilih v Beogradu.

Kako se je začela vaša filmska pot in kdaj ste se preselili nazaj v Beograd?

V času študija arhitekture sem spoznal, da arhitektura ni zame, saj mi je pri njej manjkalo dinamike in zgodb. Zato sem se vrnil v Beograd in se najprej vpisal na svetovno književnost, nato pa še na režijo. Tudi v Beogradu so se takrat začele dogajati zanimive stvari – začel se je Bitef, iz tega časa so tudi

začetki novega jugoslovanskega filma, v zraku so bile družbene spremembe in seveda tudi študentsko gibanje. Povsod po tedanji Jugoslaviji so začeli delovati študentski centri, ki so se ukvarjali s kulturo mladih in so bili ves čas izredno pomembna in bistvena izhodiščna točka za ustvarjalce iz vseh umetnostnih zvrsti.

Moje režisersko delo pa se je začelo na televiziji. Začel sem pripravljati dokumentarne prispevke za 2. program RTS-a, ki je bil v tistih časih neke vrste eksperimentalni program in ki je mi omogočal veliko mero ustvarjalne svobode. Iz teh časov so dokumentarno-umetniški film o slovenski avantgardni skupini OHO, video spot za skupino Lačni Franc in podobni projekti. Za RTS-ovo serijo *Dvogled* sem posnel serijo prispevkov o Sloveniji – med drugim sem posnel slovenske lipe, pustovanje v Cerknici in lipance. Že v teh zgodnjih časih, pa vse do zdaj, je v mojem delu jasno prisotna »slovenska dimenzija«, saj sem si skozi vse moje ustvarjalo življenje prizadeval, da bi zgradil in ohranil mostove, ki povezujejo obe moji domovini, Slovenijo in Srbijo.

Iz vaših filmov je razvidno, da vas posebej zanima vse, kar je povezano z etnologijo. Kako to, da vas ta tema posebej zanima?

Kot sem že povedal, sem že od najbolj zgodnjih študentskih dni prijatelj z Naškom Križnarjem. Naško se je med drugim ukvarjal tudi z etnologijo in je bil svoj čas kustos v muzeju v Novi Gorici. Z njim sem bil ves čas v stikih in on me je tudi sproti opozarjal na etnološko kulturno dediščino slovenske Primorske in Krasa. Ko sem naletel na zanimivo temo, sem o njej posnel film. Hkrati pa je to tema, ki je bila v tistem času zelo aktualna in to ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Srbiji. Etnologija pa zanima tudi čisto iz nekkih bolj intimnih razlogov – privlačita me njena mistika in ritualnost, ki sta povezana s starimi običaji in verovanji.

Poleg filmov za televizijo, pa ste se ukvarjali tudi z dokumentiranjem umetnostnega dogajanja na področju bivše Jugoslavije?

Tako je. Takrat sem začel sodelovati z Dunjo Blažević in skupaj sva se začela ukvarjati s snemanjem umetniških dokumentarnih filmov. Posnela sva tri filme, in sicer *Umetnost v Jugoslaviji v 80.ih letih*, *Umetnost v Jugoslaviji v 70-ih letih* in *Umetnost v Jugoslaviji v 20-letih*. Na ta način sem lahko združil dve področji, ki sta me takrat zelo zanimali: dokumentarni film in umetnostno ustvarjanje v obdobjih, ki so bila posebej zaznamovana z avantgardo ter naprednim in inovativnim umetniškim besednjakom.

Kdaj ste se pridružili Društvu Sava in kako se je začelo vaše filmsko ustvarjanje, ki je povezano predvsem s Slovenci v Srbiji in njihovimi intimnimi zgodbami ter profesionalnim delom?

V Društvu Sava sem od leta 2005, torej ne čisto od samega začetka. Moj prvi film za Društvo pa je nastal na pobudo dr. Anice Sabo, tedanje predsednice Društva, in dr. Maje Đukanović, ki sta z dokumentarnim filmom hoteli zaznamovati in obeležiti 10. letnico obstoja tega Društva v Beogradu. Ta film predstavlja začetek novega ciklusa mojega ustvarjanja in ponovno vzpostavilo stikov med Slovenijo in Srbijo, ki sem jih v svojem delu za nekaj časa prekinil.

Mislil, da je pri tem najbolj pomembno to, da sem v ospredje kratkih dokumentarnih filmov postavil človeka in njegovo življenjsko zgodbo, saj me je zanimala predvsem usoda posameznika, ki se iz enega okolja, to je Slovenije, preseli v drugo okolje in si tam ustvari osebno in poklicno življenje.

V vaših nedavnih filmih je opaziti tudi vaš skoraj bukoličen odnos do Slovenije in slovenskega podeželja, ki služi kot neka protiutež realnemu, vsakdanjemu življenju posameznika, ki se

odvija v Srbiji...

Res je. Tudi sam sem intimno zelo navezan na to idealizirano podeželje, ki ga kot podoba hranim še iz otroštva, ko sem dolga obdobja preživel v Rušah. Hkrati sem to dimenzijo opazil tudi pri svojih sogovornikih, o katerih sem posnel filme – na primer pri Ani Pečnik, Ivanu Debeljaku, Zlatanu in Mariji Vauda ter celo pri Davorinu Jenku, saj se proti koncu filma pokaže slovenska lipa in se v ozadju sliši Jenkova znamenita »Lipa zelenela je«. Mislil, da gre pri vsem tem za neko dvojnost: mir, red in lepota Slovenije, ki je nekje daleč in je prisotna predvsem v intimnem zaznavanju sveta ter kaotičnost, nepredvidljivost in realnost življenja v velikem mestu kot je Beograd.

Kako je potekalo snemanje dokumentarcev po prvem filmu, ki ste ga posneli za Društvo Sava?

Takoj nato sem posnel film o Ani Pečnik. Tu me je zanimala predvsem njena osebna zgodba in njeno poreklo – doma je namreč iz vasi pri Kumrovcu, zato je zgodovina njene družine na nek način povezana s Titovo družino in na nek bolj nedoločen način tudi s kasnejšo zgodovino Jugoslavije.

Potem sem v koprodukciji z RTS-om posnel film o Mihajlu – Miši Jurmanu, ki je bil med drugim tudi konzul v Trstu, in ki je lahko povedalo zelo zanimivo zgodbo o sebi ter predvsem o svojem profesionalnem delovanju in stikih, ki jih je zaradi tega imel z drugimi zelo pomembnimi zgodovinskimi osebami.

Nato je sledilo snemanje filma o Ivanu Debaljaku. S tem filmom sem se na nek način spet vrnil k svoji priljubljeni temi etnologiji. Ta film je zgodba posameznika in zgodba njegove družine, hkrati pa tudi zgodba Ribničanov in njihove umetne obrti. Film se najprej osredotoči na čisto osebno in intimno sliko družine, nato pa se razširi in predstavi ribniško umetno obrt in ribniške rokodelce, da bi se spet na koncu zaključil s čisto osebnim zaznavanjem sveta.

Mogoče najbolj visoko zastavljen projekt je bil film o Davorinu Jenku, ki sem ga posnel v koprodukciji z RTS-om in Nacionalnim svetom slovenske narodne manjšine. Film je del širšega in bolj ambicioznega projekta, ki je obeležil 100. obletnico smrti tega velikega slovenskega skladatelja. V filmu kot Davorin Jenko nastopa Jovan Andić, saj sem hotel, da se Jenkova zgodba pove v prvi osebi, torej skoraj, kot da jo pripoveduje on sam. V filmu je prikazana Jenkova pot od Pančeva do Beograda, hkrati pa so prikazane vse zgodovinske lokacije, kjer je Jenko dejansko delal in živel.

Moj najnovejši film je *Tri Akorda – Zlatan in Marija Vauda*. S tem filmom sem se spet vrnil k intimni zgodovini posameznika oz. odnosu med očetom in hčerko, ki sta oba priznana umetnika in se je njuna umetniška ustvarjalnost med seboj prepletala in dopolnjevala. Tudi tu sem se ponovno osredotočil na to dualnost med idealizirano podobo domovine (ki je v filmu prikazana v obliki domačih družinskih filmskih posnetkov) in realnim umetniškim ustvarjanjem in delovanjem v Beogradu. Hkrati pa sem hotel v tem filmu izpostaviti tudi veliko mero humanizma in človeške topline, ki sem jo začutil pri obeh umetnikih, saj je takšen način gledanja na svet in življenje tudi meni osebno zelo blizu.

Za konec pa vas še prosim, da izberete eno slovensko narodno, ki jo bomo objavili v Biltenu.

To je pesem *Kaj ti je deklica*. Pesem je bila med drugim tudi del filma Karpa Godine *Rdeči Boogie*.

Barbara Navala

UČIMO SE SLOVENSKO

Poletna šola slovenskega jezika v Sloveniji

V Tolminu se te dni na poletni šoli slovenščine za otroke s slovenskimi koreninami uči slovenskih besed in slovničnih pravil 54 otrok in mladostnikov iz 14 držav.

Štirinajst dni Slovenije in slovenščine je v Tolmin pritegnilo 54 mladih s slovenskimi koreninami, ki svojo mladost kot otroci, vnuki ali celo četrta generacija slovenskih zdomcev in izseljencev živijo na tujem. V Avstriji, Bosni in Hercegovini, Srbiji, Švici, na Češkem, Hrvaškem, Irskem, v Kanadi, Makedoniji, Nemčiji, celo na Novi Zelandiji, v Rusiji, Španiji in Veliki Britaniji. Po hodnikih tolminskega centra šolskih in obšolskih dejavnosti se tako podi pisana množica otrok s pisano paletno predznanja slovenskega jezika.

Spoznajajo kulturo Slovenije

Slovenščino se učijo na igriv način, dneve pa si popestrijo tudi s spoznavanjem kulture svojih slovenskih sorodnikov in Slovenije. V torek so spoznavali slovnične zakonitosti slovenščine, ponavljali abecedo in izgovor nekaterih bolj zapletenih besed, naučili so se predstaviti, včeraj so spoznavali besede, povezane z družino, danes bogatijo besedni zaklad o hrani. Shenell Dunkley je ena od osmih udeležencev poletne šole iz Anglije. S starši, mamó Slovenko, že od rojstva živi v Wellingtonu, slovensko se pogovarja z mamó. »Moje ime je Shenell, po slovensko se izgovori Š-a-n-e-l,« lepo črkuje svoje ime. »Stara sem osem let, ampak bom devet 16. avgusta. Moja mamica je rekla, da bo ta šola zelo dobra, in me vprašala, ali hočem iti, ker bo to dobro za moja slovenščina. In sem rekla ja,« je povedala zgovorna osemletnica, katere najljubša slovenska beseda je sladoleđ. Ko se pogovarjamo naprej, se njena slovenščina že meša z angleščino. Tako nam zaupa, da se želi slovenščino naučiti zato, ker bi se rada s svojimi sorodniki v Sloveniji pogovarjala v tekoči slovenščini, da jo bodo tudi oni lahko razumeli. Žiga in Maruša Jug, brat in sestra, sta se skupaj s starši pred mesecem dni vrnila z Nove Zelandije. »Tam smo živeli sedem let in ne znam dobro slovensko,« prizna Žiga, ki mu je od vsega v šoli najbolj všeč plezalna stena, Maruši pa se zdi pri slovenščini najtežje pisanje. Lan Leka je rojen v Mariboru, a živi v Sarajevu. V šolo ga je vpisala mama, ker je slovenščino začel vse bolj pozabljati. Trinajstletnik Matjaž Verdcl z Dunaja pa ni bil prepričan, ali je v šolo prišel zato, ker si je to sam želel, ali zato, ker sta tako želela njegova mama in oče. Vseeno se mu zdi, da je dobro znati vsaj malo slovensko.

Učiteljica slovenščine Metoda Perger, ki med letom porabske Slovence poučuje slovenščino v Porabju, je na poletni šoli slovenščine že tretje leto. In prikima, da se otroci s slovenskimi koreninami najpogosteje želijo naučiti slovenščine zato, da se lahko bolje sporazumevajo s svojimi slovenskimi sorodniki. »Predvsem otroci iz držav nekdanje Jugoslavije pa so mi zaupali, da si želijo priti študirat v Slovenijo,« še en vzrok za učenje slovenščine razkrije Pergerjeva.

Ocena: osem od deset

Dvanajstletnik Viktor Perušić iz Banjaluke se slovensko pogovarja z dedkom in meni, da zna slovenščino kar dobro, prisodil bi si oceno osem od deset. In kakšno je v resnici predznanje otrok, ki prihajajo na tečaje slovenščine? »Opažamo, da raven znanja iz leta v leto upada. Ti otroci, ki smo jih letos

dali v skupino nadaljevalcev, so v bistvu začetniki. Pred tremi leti, ko sem prvič poučevala v šoli, sem imela zelo komunikativno skupino in ni bilo nikakršnih komunikacijskih ovir, imeli so nekaj težav s slovničnimi pravili in postavljanjem sklonov ali končnic, letos pa je problem že pri sami komunikaciji,« pojasni. In ko se zatakne, kako in v katerem jeziku rešijo zadrego? »Nekdo gotovo razume, da prevede drugim, pa toliko tudi znamo vsi angleško in nemško, da se sporazumemo,« pove učiteljica. V šoli poskušajo otroke čim bolj spodbujati k temu, da se tudi v prostem času med seboj pogovarjajo v slovenščini. A učiteljice priznajo, da je predvsem popoldne po hodnikih mogoče slišati raznovrstne jezike, predvsem pa angleščino in srbsčino. Lan iz Sarajeva prizna, da se s prijateljem iz Ljubljane pogovarja slovensko, s prijateljem iz Makedonije pa kar po bosansko, tako se namreč bolje razumeta.

V dveh desetletjih 1400 udeležencev

Šola slovenščine je za udeležence brezplačna in jo financira Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport, organizirata pa jo Zavod RS za šolstvo in Center šolskih in obšolskih dejavnosti. Prvič so jo pripravili pred več kot 20 leti in jo je doslej obiskovalo že več kot 1400 otrok slovenskih staršev oziroma slovenskih korenin z vseh celin sveta. Povpraševanje je vsako leto večje, letos so denimo prejeli kar 108 prijav. »Vse kaže, da so udeleženci s šolo zadovoljni in o svoji izkušnji seznanijo tudi prijatelje. Tudi vse več staršev ve, da ta šola obstaja. Med udeleženci imamo tako tiste, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine v tujini, tiste, ki ga obiskujejo na daljavo, prihajajo pa tudi iz držav, kjer pouk slovenščine ni organiziran,« pojasni Eva Jurman, koordinatorica poletne šole slovenščine. »Želimo si, da bi po dvotedenski poletni šoli ti otroci s seboj odnesli čim več jezikovnega znanja in obogaten besedni zaklad,« dodaja. Šolo bodo končali 9. avgusta s kulturnim programom in tedaj bodo imeli vsi otroci priložnost, da staršem in obiskovalcem predstavijo, kaj vse so se naučili. Pa tudi, da jim predstavijo svoje vtise o Sloveniji in življenju v deželi svojih prednikov. V slovenščini seveda.

Vir / Avtorica: Nataša Bucik Ozebek, 1. avgust 2014

Dopolnilni pouk slovenščine v tujini

Začetki dopolnilnega izobraževanja v maternem jeziku, tudi slovenskem, segajo v leto 1962. V šolskem letu 2014/15 poteka v Avstriji, Belgiji, Bosni in Hercegovini, Češki republikli, Franciji, na Hrvaškem, v Liechtensteinu, Makedoniji, Nemčiji, na Nizozemskem, v Srbiji, Švici ter Veliki Britaniji. Dejavnost je prostovoljna, poteka v popoldanskem času, enkrat tedensko.

Poleg učenja jezika se udeleženci dopolnilnega pouka srečujejo z različnimi vidiki slovenstva, spoznavajo zgodovinske, geografske, sociološke, etnološke in etnografske prvine, ki so oblikovale narod in prispevale k njegovi celoviti podobi, njegovi samobitnosti.

Dopolnilni pouk slovenščine v tujini organizira in financira Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport, v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo.

Veseli me, da je med vami izkazano povečano zanimanje za učenje slovenščine in poznavanju slovenske kulture ter slovenstva v najširšem pomenu besede.

Zato vas toplo vabim na naša srečanja v slovenskem jeziku.

Tatjana Bukvič,
učiteljica dopolnilnega pouka v Srbiji

21. Poletni tečaj slovenskega jezika na slovenski Obali 2014
»Halo, tukaj slovenski Mediteran!«
14.07. - 25.07.2014

21. poletni tečaj slovenskega jezika na slovenski obali »Halo, tukaj slovenski Mediteran«

Julija 2014 sem skupaj s svojo sestro obiskovala tečaj slovenskega jezika v Kopru z nazivom »Halo, tukaj slovenski Mediteran«. Tečaj je potekal v okviru Fakultete za humanistične študije v Kopru, ki se nahaja v čudoviti zgradbi v samem zgodovinskem centru Kopra.

Po končani zimski šoli slovenskega jezika, ki je potekala v Ljubljani leta 2013, sva bili obe s sestro Ivano radovedni, kako bo potekala poletna šola v Kopru. Organizatorji so nam pripravili bogat program, tako da sva poleg intenzivnega tečaja jezika lahko sodelovali še na celi vrsti delavnic, ki so vsak dan potekale v popoldanskih urah. Najbolj zanimive med njimi so bile delavnice Leksikon slovenske kulture, Slovenska ljudska glasba in Istrski plesi. Poleg tega smo obiskali tudi edino podzemno cerkev v Sloveniji, ki se nahaja v Sveti jami pri Socerbu, eno najlepših slovenskih vasi Osp ter spoznali tudi istrske kulinarčne specialitete. Na tečaju je sodelovalo veliko mladih iz različnih držav, tako da sva se družili in spoznavali udeležence iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Finske, Francije, Hrvaške in Makedonije.

Tečaj mi je s svojim pristopom in načinom dela spodbudil, da sem spregovorila v slovenščini, na kar sem zelo ponosna. Poleg tega menim, da so se organizatorji zelo potrudili, saj smo poleg jezika spoznali tudi mesto Koper, slovensko obalo in slovensko Istro ter se поблиže seznanili s slovensko kulturo in običaji.

Sanja Mandić

KOROŠKA SLOVENSKA POEZIJA

Gustav Januš (1938 -)

ČASOPIS

*V časopisu je
vse črno na belo
tiskano.
Če hočeš zvedeti
o soncu, o travi,
o cvetočem drevesu,
moraš priti v mojo vas
in pogledati
skozi okno in
ne v časopis, ker
v časopisu je
vse črno na belo
tiskano.*

NOVINE

*U novinama je
sve crno na belom
štampano.
Ako želiš da znaš
nešto o suncu, travi
o razcvetalom drvetu,
moraš doći u moje selo
i pogledati
kroz prozor a
ne u novine, jer
je u novinama
sve crno na belom
štampano.*

Prevedli: učenci dopolnilnega pouka slovenščine (Ivan, Dušan, Milka, Nada, Ivana, Dušanka)

Začetek pouka slovenskega jezika v Kostolcu

Na pobudo člana Društva Sava iz Kostolca, Saše Radića, se je v Kostolcu 25. septembra 2014 svečano začel pouk slovenskega jezika.

Slovesnosti so se udeležili N.E. Franc But, veleposlanik Republike Slovenije, N.E. Stanislav Hočevar, beograjski nadškof,

Saša Verbič, predsednik Društva Sava, Bane Spasović, predsednik skupščine mestne občine Požarevac, Ivan Savić, predsednik skupščine mestne občine Kostolac ter Aleksandar Jovanović, namestnik generalnega direktorja TE-KO Kostolac. Slovesnosti so se v klubski dvorani Gospodarskega društva TE-KO udeležili tudi številni člani slovenske skupnosti v Kostolcu, kakor tudi predstavniki različnih medijev.

Po besedah Saše Radića v Kostolcu danes živi in dela približno 250 potomcev izseljencev, ki so v začetku 20-ih let 20. stoletja prišli v Kostolac iz Slovenije, večinoma kot kvalificirani delavci, da bi delali v rudniku premoga.

Pouk slovenskega jezika v Kostolcu je omogočilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije, pouk pa bo v šolskem letu 2014/2015 enkrat na teden vodila Tatjana Bukvič, učiteljica slovenskega jezika. Pouk bo vsak četrtek potekal v prostorih tehnične šole Nikola Tesla v Kostolcu.

Saša Radić

NOVICE

Promocija učbenika Milice Poletanović "Slovenščina brez meja"

V sredo, 8. oktobra 2014, je v prostorih Društva Slovencev v Beogradu Sava potekala predstavitev novega učbenika za učenje slovenščine, *Slovenščina brez meja*. Avtorica učbenika je diplomantka beograjske slovenistike, Milica Poletanović. Učbenik je izdala v samozaložbi, sponzorje za izdajo pa je našla med slovenskimi podjetji v Srbiji ter zasebnimi donatorji. Predstavitve se je udeležilo okrog 80 ljudi, pogovor z avtorico sta vodili prof. dr. Maja Đukanović in mag. Laura Fekonja.

Učbenik je nastal na podlagi potrebe po sodobnem učnem gradivu, namenjenem govorcem srbskega jezika, ki bi se želeli hitro in uspešno naučiti slovenščine. Knjiga je koncipirana tako, da so v lekcijah poleg slovničnih enot predstavljeni tudi elementi slovenske kulture, ljudski običaji, vsakdanje življenje, naravne lepote in geografske lastnosti Slovenije. Skozi dobro strukturirane vaje, uporabnik hitro in enostavno spozna slovnična pravila, raznovrstna in zanimiva besedila pa mu omogočajo, da se učinkovito nauči leksike. Slovenščina brez meja je bogato ilustriran in sodobno oblikovan učbenik, ki temelji na sodobnih lingvo-didaktičnih dosežkih. Več o knjigi preberite na spletni strani: <http://www.slovenacki.com/>.

Maja Đukanović

Iz jezika v jezik

V sredo, 29. oktobra 2014, smo v prostorih na Terazijah (v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev)

organizirali predstavitev Antologije sodobne manjšinske in priseljske književnosti - *Iz jezika v jezik*. Slednjo je predstavil Ivan Antić, mlad srbski avtor, živeč v Ljubljani. Pogovor je vodila prof. dr. Maja Đukanović, izbrane odlomke v slovenščini sta prebrali študentki slovenistike na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu. Literarni večer je bil zelo dobro obiskan, navzoči so bili, tako člani Društva Slovencev v Beogradu Sava, kot tudi študenti.

Maja Đukanović

Dokumentarni film »Samotni hodec skozi neprijazen čas«

V sredo, 17. decembra 2014, smo se v Društvu Sava s predvajanjem dokumentarnega filma »Samotni hodec skozi neprijazen čas« poslovlili od akademika prof. dr. Jožeta Toporišiča, najpomembnejšega sodobnega slovenskega jezikoslovca, avtorja številnih knjig in člankov s področja slovenskega glasoslovja, oblikoslovja, skladnje, sociolingvistike, primerjalnega jezikoslovja, slovaropisja in pravopisa. Akademik Jože Toporišič je pomembno vplival tudi na razvoj slovenistike v Srbiji – brez njegove pobude in podpore na Filološki fakulteti v Beogradu študij slovenščine ne bi bil tak, kakršen je. Akademik prof. dr. Jože Toporišič je bil pokopan 16. decembra 2014 na Plečnikovih Žalah v Ljubljani.

Maja Đukanović

POJOČA DRUŽBA

Nuša, Ivanka, Božica, Ana, Milojka, Paula, Marija, Biserka, Dušanka, Zdenka, Erika, Silva, Frančiška, Marija, Danica, Margareta, Neva, Marija, Breda, Vesna, Ljiljana, Marina, Olga, Snežka, Jelena, Branka, Barbara - to niso samo imena, to ni le Pojoča družba, to so dame, ki so z delovanjem zgradile nove mostove v okviru Društva, vzpostavile nove vezi z ljudmi in odprle novo dimenzijo v delovanju Pojoče družbe.

Za pojočo družbo je Ivanka Miljković napisala, da so članice ambasadorke dobre volje, pretkane z ljubeznijo do domovine, slovenskega jezika, glasbe in kulture. Dušanka in Paula nas pozivata da se zahvalimo bogu in ljudem za dve domovini Slovenijo in Srbijo, rekoč, da ta dvojna pripadnost prispeva k bolj bogatemu in pestremu življenju ter značaju vsake izmed nas. Ali, kot je napisala Adriana Sabo, ustvarjen je most med ne tako oddaljenima svetovoma zahoda in vzhoda.

Javni nastopi znova potrjujejo velik pomen pri kulturnem povezovanju in krepitevi slovenske identitete ob slovenski pesmi. In ne samo to. Spoznanje samega sebe, ljubezen do sebe omogoča ljubezen do bližnjega, do vseh okoli nas, kar pa je osnova za odnose in prihodnost. Medsebojno povezovanje, medsebojna pozornost in pomoč, sodelovanja v skupnih projektih so Pojočo družbo vzdignili na zavidno raven, ki je dobila tudi

podporo od Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, podporo Ambasade Slovenije u Beogradu, predvsem gospoda veleposlanika Buta in gospoda Predana, podporo Nacionalnega sveta, podporo Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava, posebno gospoda predsednika Saše Verbiča in gospoda Tome Jakoša, podporo beograjske nadškofije na čelu z gospodom nadškofom Stanislavom Hočevarjem. Gospa Nuša je odprto priznala, da sta gospod nadškof Stanislav Hočevar in sedaj že žalost bivši ambasador Slovenije, gospod Franc But, zaščitnika Pojoče družbe. Državne ustanove kot so Občina Vračar, Etnografski muzej, domovi za ostarele, šole za učence s posebnimi potrebami in še mnogi drugi so postali naši prijatelji in ne samo poslovni partnerji.

Še posebno nam je v radost in veselje, da sodelujemo z gospodom nadškofom Stanislavom Hočevarjem, ki nam je vsa leta pomagal kot pravi pastir, tako duhovno, kot tudi materialno in s pastoralnim svetom Slovencev pod vodstvom gospoda Letonje. Skupaj z njimi pojemo in se družimo za vse večje verske praznike, še posebej na dan Sv. Štefana oziroma na Dan samostojnosti in enotnosti, ki je 26. decembra letos v kapeli Tabor.

Od leta 2011 se vsako leto udeležujemo Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, pele smo v Trebnjah, v Braniku pri Novi Gorici, v Vrtojbi, za kar

se moramo posebej zahvaliti gospe Ani, ki je z Nušino pomočjo priskrbela dodatna finančna materialna sredstva za pot, ter gospe Milojki in njenem soprogu za pomoč in gostoljubnost v Sloveniji.

Redne pevske vaje smo v prostorih Društva "Sava" imele leta 2014 dvakrat na teden po dve uri. Dirigentka Božica Toskić nas je vodila do septembra, septembra in oktobra Marijana Jovičić, od novembra 2014 pa je naša dirigentka Marija Družijanić. Skupaj nas je 27 članic in v letu 2014 smo imele celo 16 nastopov.

Poleg pevskega angažiranja, so se članice Pojoče družbe vključile še v druge skupine, krožke in manifestacije Društva, kjer bi posebej poudarila kuhanje z mladimi pod vodstvom Nuše in Marije. Gospa Ivanka je s peko potic več let oskrbovala božične in velikonočne proslave, kot tudi proslave Dneva državnosti in drugih pomembnih praznikov. Prav tako zahvala gospe Evi in vsem ostalim našim damam, ki so po svojih zmognostih prispevale k bogatejši mizi. Gospe Ivanka, Biserka in Dušanka so nas obogatile z recitacijami. Gospa Paula nas je s pomočjo interneta povezala z drugimi pevskega zbori, gospa Danica pa nas je vedno vabila k raznim dogodkom v okviru društva Hrvatov v Beogradu. Redno se udeležujemo tradicionalnega tekmovanja pri pripravljanju slovenske potice v Vršču, kjer smo lani dobile tudi prvo nagrado.

Posebna zahvala tudi naši bivši zborovodkinji Božici Toskić, ki nas je vodila, naučila peti in povezala z mnogimi institucijami, za kar sta zaslužni tudi naši Nuša in Ana. Zahvala tudi naši sedanji zborovodkinji Mariji Družijanić, ki nas je sprejela in nas bo popeljala uspešno naprej.

Zavedamo se, da je medsebojno razumevanje in spoštovanje zelo pomembno za delovanje zbora, kot tudi da je za nenehni razvoj potrebna nova moč, nova energija, ki pa jo lahko dobimo samo z povezavo z novimi člani z različnimi pogledi, a vendar istimi vrednotami in cilji.

Vsem skupaj, ki ste nam omogočili delovanje in obstoj, najlepša hvala, oziroma, kakor bi rekli v Srbiji: »Veliko hvala svima i dobro nam došli!«

Barbara Bošković Kramar

DAVORIN JENKO (1835–1914): „SLOVENSKI SLAVČEK“, „BARD“ IN „NAŠ ZNAMENITI TUJEC“

Spomini na skladatelja srbske himne *Bože, pravde*, ob stoti obletnici smrti

Leto 1914. – slovo dveh velikanov

V prvih, za srbsko ljudstvo tragičnih mesecih prve svetovne vojne, sta ugasnili življenji dveh umetnikov, katerih dela in dinamične dejavnosti so pustila globoko sled v tokovih srbske glasbene kulture romantičarskega obdobja. Najprej je v Skopju, v izgnanstvu, konec septembra, v devet in petdesetem letu umrl vrhunski mojster zborovske umetnosti, Stevan Stojanović Mokranjac, skladatelj znamenitih *Rukoveti*, *Liturgije*, *Opela*, in zborovodja, čigar turneje z Beograjskim pevskim društvom so mejnik v recepciji srbske glasbe v tujini na prehodu dveh stoletij. Nato se je v Ljubljani, v njegovi „prvi domovini“, dokler je na srbski fronti plamtela dramatična Kolubarska bitka, 25. novembra prekinila dolga življenjska pot Davorina Jenka, vsestranskega glasbenika in ognjevitega bojevnika za panslavistične ideje, ki je najboljša desetletja svojega poklicnega dela daroval srbski kulturi.

Od časa, ko je v začetku šestdesetih let 19. stoletja prišel na čelo Pančevskega srbskega crkvenega pevskega društva, preko let, ki jih je preživel na mestu naslednika Kornelija Stankovića v Beograjskem pevskem društvu (1865–1877), predvsem pa v dobrih treh desetletjih uspešnega dela na položaju kapelnika Srbskega kraljevega gledališča (1871–1902), je Davorin Jenko, Slovenec po rojstvu, pridobil najvišja možna državna priznanja in časti Kraljevine Srbije, in še več: toplo naklonjenost srbske meščanske družbe, ki ga je spontano in prisrčno sprejela ter prisvojila kot svoje številne Jenkove melodije. Član srbskega učenega društva (1869) in Srbske kraljeve akademije (1888), nosilec reda Svetega Save najvišjih stopenj, častni član pevskih društev na vseh južnoslovanskih ozemljih, je Davorin Jenko, „slovenski slavček“ – kot o njem še 1871 piše anonimni sodelavec *Mlade Srbadije*, z ukazom kralja Aleksandra z dne 22. novembra 1894 postal tudi srbski državljani. Pred tem se je moral odreči svojega, z rojstvom pridobljenega, avstro-ogrškega „podaništva“.

Toda to ni bil edini razlog zakaj so avstro-ogrške oblasti v Ljubljani, ko so obveščene o Jenkovi smrti, poskrbele, da slovo od njega mine v najglobljem molku: ob prepovedi častnih poslovnih nagovorov, je Glasbeni matici dovoljeno, da samo zraven groba zapojejo Jenkovo posmrtno pesem „Blagor mu“. V teh burnih časih je namreč bilo za pričakovati, da bi pogreb skladatelja rodoljubne pesmi „Naprej, zastava Slave“, ustvarjene še v študentskih dneh na Dunaju in sprejete kot bojni klic „zaslužjenih“ Slovanov, lahko prerastel v protestni, politično intoniran shod.

Davorin Jenko – skladatelj dveh himn v krogu nacionalnih kulturnih elit

Danes, dobrih sto let kasneje, v senci velike medijske pozornosti usmerjene v zaznamovanje stote obletnice sarajevskega atentata in začetka prve svetovne vojne, konec leta 2014, katerega bomo pomnili po celi vrsti prireditev in novih publikacij kot pomembnega doprinosa k Mokranjčevem jubileju, se ime Davorina Jenka – avtorja dveh himn: „Naprej, zastava Slave“ (najprej slovenske, v sklopu himne Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovanov, danes pa himne slovenske vojske), ter aktualne srbske državne himne „Bože, pravde“, premierno izvedene 11.

avgusta daljnega leta 1872, na predstavi *Markova sablja* Jovana Đorđevića, s katero je Gledališče slavilo polnoletnost Milana Obrenovića in njegov prihod na prestol – zaslužno nahaja v središču kulturne javnosti.

Vgrajena v tokove tako slovenske, kot, v še večji meri – srbske glasbe, dinamična osebna in poklicna biografija Davorina Jenka, priča o obdobju ustvarjanja in vzpona nacionalnih elit, o vzporednih procesih postopne spremembe vseslovanske ideje v idejo jugoslovanstva ter oblikovanju nacionalnih kulturnih strategij, ter o času v katerem je srbska glasbena kultura – ob neposrednih impulzih iz širših umetniških, predvsem pa knjižnih krogov, postopoma gradila svojo pot proti profesionalizaciji in ustanavljanju ključnih inštitucij glasbenega življenja. Še v času študija na Dunaju je Jenko vzpostavil trdne stike z „napredno“ slovansko mladino in je preko poznanstva s Kornelijem Stankovićem, pridobil prva znanja o glasbi Srbov, njegova beograjska leta pa so pretekla v družbi, katero so oblikovali Branislav Nušić, Milovan Glišić, Janko Veselinović, Jovan Skerlić, Steva Todorović, Stevan Mokranjac, Josif Marinković...

Status kapelnika „Hiše pri spomeniku“, tega „panteona nacionalne kulture“ (M. Timotijević), mu je priskrbel mesto v samem srcu beograjske gledališke elite; koncert-mojster Jenkovega orkestra je bil Petar Krstić (prvi Jenkov biograf; rokopis v Muzikološkem inštitutu SAZU v Beogradu), za pultom

violončela je nastopal pesnik Anton Gustav Matoš, na odru pa so se predstavljali prvaki in prvakinje tedanjega srbskega gledališča, med katerimi so bili najbolj popularni Raja Pavlović in Stevan Deskašev ter maestri učenci petja.

V auri Vele Nigrinove – o 'Didu' in še nečem

Z dnem, ko se je po kapelnikovem priporočilu leta 1882 Gledališču pridružila Augusta Vela Nigrinova (1862–1908), se prične najsvetlejši, najbolj navdihnjen profesionalno in z osebno

srečo ozarjeno obdobje Jenkovega življenja in dela. Priljubljena med kolegi in občinstvom, tragedkinja z ogromno karizmo, Vela Nigrinova, je dodala novi razmah in zanos v skladateljevo ustvarjanje: že istega leta 1882, Jenko komponira delo *Vračara* – „prvo opereto v zgodovini srbske glasbe“, uspehi pa sledijo drug drugemu z naslovi *Pribislav i Božana* (1894) ter *Potera* (1895).

Za neverjetno popularnost doseženo z glasbo za *Didu* na besedilo Janka Veselinovića in Dragomira Brzaka (od premijere

Večer skladb Davorina Jenka (1835–1914)

–Ob stoti obletnici skladateljeve smrti–

Ob stoti obletnici smrti Davorina Jenka so v Galeriji Srbske akademije znanosti in umetnosti predstavljene skladbe iz njegovega opusa. Besedilo je v okviru koncerta prebrala Adriana Sabo.

»Koncert je koncipiran z vrsto skladb tega avtorja, kot živega pričevanja njegove ustvarjalne poetike. V programu dominirajo zborovske skladbe, ki imajo ključno vlogo v Jenkovem ustvarjanju, slišali pa bomo tudi solo pesem in duet, ki ravnotako predstavljata pomembno žanrsko zaznambo njegovog opusa. Davorin Jenko se lahko razume kot ustanovitelj orkestrskega muziciranja v Srbiji, na koncertu pa bo segment njegovega ustvarjanja predstavljen z uverturo, ki jo je avtor priredil za klavir. Glede na to, da so zborovske skladbe navdihnjene z besedili v obeh jezikih, se ta koncert lahko razume tudi s stališča želje, da se z glasbo zaznamujejo trdne vezi med dvema narodoma, katere je s svojim ustvarjanjem negoval tudi sam Jenko. Skladbe, ki so na programu, predstavljajo primere zelo popularnih ljubezenskih, rodoljubnih in narodnih pesmi, ki so jih radi prepevali pripadniki meščanskega razreda, ki se je konec 19. stoletja oblikoval v Srbiji.

Koncert se začne in se konča z dvema himnama. Prva na programu je skladba *Naprej, zastava Slave* (besedilo: Simon Jenko) iz Jenkovega zgodnjega ustvarjalnega obdobja. Nastala je v času njegovega študija na Dunaju, ko je, kot vodja tamkajšnjega Slovenskega pevskega društva, skladal rodoljubne skladbe posvečene ideji panslavizma. Prvotno del trojne himne Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev po Prvi svetovni vojni, je danes ta skladba znana kot uradna himna vojske Republike Slovenije. Sledita dve zelo popularni pesmi s slovenskim besedilom – *Lipa* (ljudska) in *Strune, milo se glasite* (besedilo: France Prešern) –, obe mirnega in elegičnega karakterja. Prva je, zahvaljujoč dejstvu, da je lipov list med simboli Slovenije, v času krepitve fašistične ideologije, bila simbol mirnega odpora in ljubezni do domovine, je druga, komponirana na pesniško besedilo, posvečena nežni

ljubezni do dekleta. *Kršni dome* (besedilo: Ljubinko Petrović) za moški zbor je rodoljubna skladba bojevitega značaja, ki kliče k osvoboditvi srbskega naroda. Sledi ji *Opelo*, skladba, ki se hrani v arhivu Muzikološkega inštituta SANU, ki bo tokrat izvedena v spomin na Davorina Jenka. Duet za sopran in bariton, *Na tujih tleh* (besedilo: Anton Funtek) ima tudi rodoljubno tematiko, toda, za razliko od skladbe *Kršni dome*, v tej skladbi dominira melanholična atmosfera, besedilo pa govori o domotožju.

Osrednje mesto v programu zavzema eno od najbolj znanih in pomembnih del skladatelja, uvertura *Milan*, v izvedbi za klavir. Na podlagi te, in uverture *Srbkinja*, je Jenko 1888, sprejet za člana Srbske kraljeve akademije, verzijo za klavir pa je priredil sam skladatelj.

V drugačnem zvočnem ambientu je ustvarjena *Mlada Jelka*, skladba iz komada s petjem *Didu*, izpod peresa Janka Veselinovića (1862–1905) in Dragutina Brzaka (1851–1905). Kot mnoge druge Jenkove pesmi je postala zelo popularna med tedanjim ljudstvom, in je pogosto izvajana tudi samostojno, ob najrazličnejših priložnostih. O njeni popularnosti priča tudi dejstvo, da se pesem nahaja v albumu Žarka Savića, znanega beogradskega pevca, ustanovitelja t.i. Opere na bulevarju, kjer so na začetku prejšnjega stoletja izvajane mnoge popularne operete, komadi s petjem in gledališke predstave. Skladba *Vabilo* (besedilo: Simon Jenko), je tudi iz arhiva Muzikološkega inštituta SANU, in obstaja v dveh verzijah, v slovenščini in srbsčini (*Dođi mi draga*), in na tem koncertu bo zbor predstavil posebno verzijo z besedilom v obeh jezikih. Program zaključita dve rodoljubni pesmi. *Među braćom* (besedilo: N. Špun) je zdravljica in je najdaljše delo na programu, ki ga odlikuje scenski način mišljenja, tipičen za glasbeni jezik Davorina Jenka. Za skladbo *Bože pravde*, aktualno himno Republike Srbije, vsekakor lahko rečemo, da gre za najbolj znano skladbo tukaj.

Adriana Sabo

Prevod: Maja Đukanović

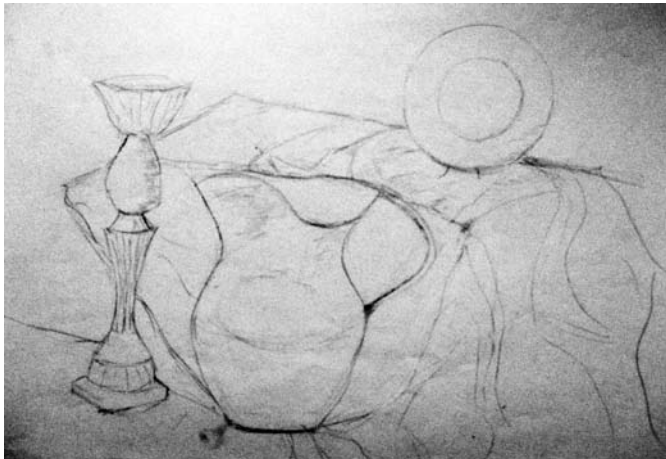
1892 do 1913 je predstava samo na beograjskem odru izvedena več kot 80 krat!), Jenko dolguje zahvalo Veli, ne le zato, ker je blestela na sceni kot prva Ljubica, temveč zato, ker je v dolgih skupnih, razigranih skadarlijskih boemskih večerov za ustvarjanje navdihnila tudi samega Janka Veselinovića, ustvarjalca te „slike iz vaškega življenja, s petjem“! Kmalu po premieri, je „pesem iz *Didi* prevzela beograjske zaljubljenice, napolnila beograjske kavarne in šla iz mesta v mesto, iz kraja v kraj.“ – je zapisal Branislav Nušić na straneh *Politike* leta 1936. Mnoge od teh pesmi, kot so „Sindžirići zveče“, „Moj đerdane“, „Milić ide strančicom“, „Gde češ biti, mala Kejo“, so se ohranile do današnjih dni, in imajo svoje mesto v repertoarjih številnih izvajalcev popularne glasbe. K njihovi dolgotrajnosti so že na začetku 20. stoletja prispevale prve tiskane notne izdaje, stalna prisotnost komada na gledaliških odrih v vsej deželi pa je spodbudilo Petra Konjovića, da po motivih iz *Didi* v začetku petdesetih let komponira svojo četrto opero – *Seljaci*.

Toda, če bi podvomili v Jenkovo avtorstvo melodij v *Didi* glede na tradicionalno poreklo, tega vsekakor ne bi mogli storiti z znano pesmijo „Ukor“ – „Gde si dušo, gde si ‘rano“, Jenkovi romanci uglasbljeni na verze Branka Radičevića, ki je do te mere „prišla med ljudstvo in se identificirala z anonimnimi foklornimi stvaritvami, da smo celo pozabili, kdo je njen avtor“ (S. Đurić-Klajn).

Beseda priče – privrženca in sodobnika

Tri desetletja po Jenkovi smrti, ob stoletnici njegovega rojstva, se Miloje Milojević, leta 1935, na straneh časopisa *Zvuk*, z nostalgijo spominja časov, ko so „naše matere in babice vzdihovale ob zvokih [Jenkovega] ‘More mi je ljubav tvoja’, ali pa jih je pretresla ljubezen mlade Jelke do Janka, ter so globoko čustvovala ob duetu ‘Za tobom srce žudi’“. V istem članku Milojević poudarja popularnost Jenkovih rodoljubnih pesmi in celotno delo na področju glasbe, in ocenjuje, da je med Srbi Jenko pridobil status *barda*, predvsem zato, ker je dobri dve desetletji, vse do Mokranjca, bil „edini skladatelj, ki je znal prisluhniiti srbskim čustvom svojega časa in o tem peti tako, kot so in kadar so želele široke množice srbskega ljudstva.“

Temeljni kamen za ugledno mesto Davorina Jenka v zgodovinskih tokovih srbske glasbe je položil osebno Stevan Mokranjac, Jenkov dvajset let mlajši sodobnik in dostojni naslednik v Beograjskem pevskem društvu. Takoj po vrnitvi s študija, ko je pristopil k Društvu, je Mokranjac l. 1889 ustanovil program „Velikega zgodovinskega srbskega koncerta“, kjer bodo,

Neva Milovanović, tihožitje, risba s svinčnikom, Delavnica risanja in slikanja Slikajmo Slovenijo, 2014

kot poudarja, „zastopani vsi srbski skladatelji po zgodovinskem zaporedju“. Poleg čeških avtorjev, med predstavnike „znamenitih tujcev [op. K.T.] Slovanov, ki so delali na srbski pesmi, večinoma po slovanskih motivih“, Mokranjac uvršča tudi Jenka, in sicer celo s petimi zborovskimi stvaritvami. Nekaj let pozneje, ko se je l. 1903 priključil razpravi ob „neprimereno veliki popularnosti“ pesmi iz predstave *Seoski lola* (posrbljenega komada madžarskega pisatelja Eda Tota), je Mokranjac potrdil Jenkov status *našega znamenitega tujca*, toda v prisrčnem slogu mu izraža hvaležnost za vse napore, ki jih je vložil v srbsko glasbeno kulturo, voden z idejo slovanske vzajemnosti:

„V teh pesmih je veliko skoraj barbarskih napak glede srbske akcentuacije ..., toda mi smo te pesmi ravno zato peli in vzljubili, in ravno te napačne naglase posebej poudarili, saj smo pojoč slišali dragega Jenka, kako napačno, toda navdušeno, srbsko govori. (...) V tistem času nismo imeli boljšega predstavnika za umetniško pesem od Jenka, in smo ga zato ljubili, ga ljubimo in ga bomo ljubili za vedno, kot najboljšega od vseh slovanskih glasbenikov, ki so delali pri nas.“

Epilog

Po smrti Vele Nigrinove, skladateljve življenjske in ustvarjalne muze, v času balkanskih vojn, Davorin Jenko zapusti Beograd. Kulturna zgodovina Srbije ga do današnjih dni pomni ne samo kot avtorja aktualne srbske himne, temveč kot glasbenika, ki je „grafikon razvoja usmeril z vzpenjajočo se linijo, in sicer predvsem na področju orkestrske, oziroma odrske glasbe.“ (D. Gostuški)

V teh poznih novembrskih dneh leta 2014 bo Beograd na primeren način še enkrat izrekel: „Velika hvala!“ Davorinu Jenku. Dragocen in kreativen doprinos zaznamovanju 100. obletnici njegove smrti je najprej izražen z umetniškim filmom *Davorin Jenko – Ustvarjalec himn in budnic*, avtorjev Ane Pavlović in Dragomira Zupanca, v produkciji Kulturno-izobraževalnega programa RTS-a (Redakcija šolskega in izobraževalnega programa); premierno predvajanje je napovedano na Drugem programu RTS-a za soboto, 22. novembra, ob 18:20, in na Digitalnem programu RTS-a na sam dan 100. obletnice Jenkove smrti – 25. novembra, ob 14:00. Takoj naslednjega dne, v sredo, 26. novembra, bo Srbska akademija znanosti in umetnosti gostiteljica Svečane akademije (SANU, velika dvorana, ob 11:00), kjer bo film predvajan po pozdravnih nagovorih najuglednejših predstavnikov SANU, veleposlaništva R. Slovenije, Muzikološkega inštituta SANU in Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v RS. Istega dne (SANU, dvorana I/I ob 14:00), je na programu interdisciplinarno znanstveno srečanje *Davorin Jenko – Prispevki za kulturo spomina*, kjer bodo rezultate svojih najnovejših raziskav Jenkovega dela predstavili kompetentni strokovnjaki s področja muzikologije, primerjalnih literarnih študij, teorije glasbe i etnologije. Dvodnevni program obeležitve stote obletnice smrti Davorina Jenka v Beogradu bo zaključen s koncertom na katerem bodo izvedene njegove skladbe, v strokovnem izboru dr. Anice Sabo, organiziran s podporo sodelavcev Muzikološkega inštituta SANU, na pobudo inob dragoceni pomoči Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v (četrtek, 27. novembra, Galerija SANU, 18:00).

Katarina Tomašević
Prevod Maja Đukanović

* Besedilo je bilo prvotno objavljeno v časopisu *Politika*, dne 22.11.2014.

SLOVENSKE PESMI

Kaj ti je deklica

Voice

Otožno *p* *mf*

Kaj ti je de - kli - ca, da si tak ža - lo - sna?

5 *p* *rit.* *pp*

Kaj mi je nič mi ni vse me bo - li

Nisem bolana ne,
pa tudu zdrava ne.
Vender mi je ranjeno
moje srce.

Fantič na vosk ježi,
fantič oj vstani mi
kako pa vstati čem
krogla tišči.

Oblekla bom črni gvant
saj je to bil moj fant,
saj je to bil moj fant.
k' zdaj mrtev leži.

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma
Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,
tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki
Skratka: jezikovni kotiček

- imenovalnik: kosti (množina); orodnik: s kostemi – pravilno: s kostmi
- imenovalnik: kolumne (množina); roditeljski: kolumen – pravilno: kolumn
- imenovalnik: kasarne (množina); roditeljski: kasaren – pravilno: kasarn
- imenovalnik: veselja (množina); roditeljski: veselij – pravilno: veselj

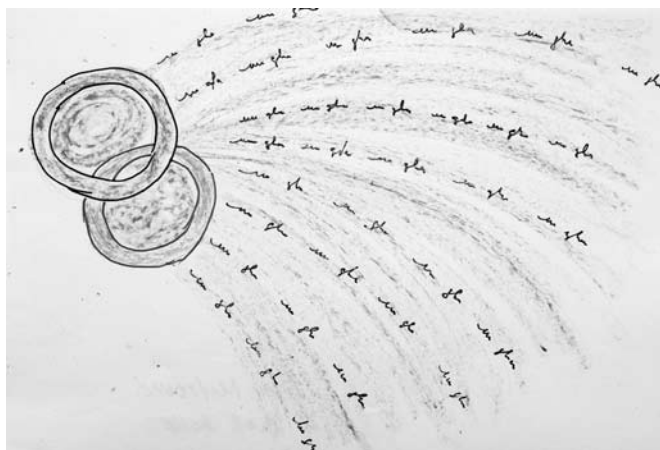
Vir: Pravopis – Zbirka pogostih pravopisnih kavljcev z nekaj napotki za brskanje po e-slovarjih, Aleksandra Kocmut, prevzeto s spletne strani Amebis Besana

Priredila: Danijela Stojnić

PREGLAVICE S SKLANJANJEM
NEKATERIH BESED

Izbrali smo nekaj besed, ki nam pogosto delajo preglavice oziroma smo se jih v nekaterih sklonih "navadili" sklanjati narobe:

- imenovalnik: tla; dajalnik: tlem – pravilno: tlom
- imenovalnik: možgani; roditeljski: možgan – pravilno: možganov
- imenovalnik: otroci; orodnik: z otroci, z otrocmi – pravilno: z otroki
- imenovalnik: očka (ž. sp., manjšalica za oko); mestnik: v očkih, orodnik: z očki – pravilno: v očkah (tako kot: v ročkah), z očkami (tako kot: z ročkami)
- imenovalnik: hči; tožilnik: hči – pravilno: hčer
- imenovalnik: mati; tožilnik: mati – pravilno: mater
- imenovalnik: psi (množina); orodnik: s psmi – pravilno: s psi
- imenovalnik: povodnji (množina); orodnik: s povodnjami – pravilno: s povodnjimi

Fani Mitrović, MIDVA, risba,
Delavnica risanja in slikanja Slikajmo Slovenijo, 2014

OTROŠKI KOTIČEK

KREATIVNI DELAVNICI ZA OTROKE V PROSTORIH DRUŠTVA SAVA: »TRŽNICA ALI KATERO SADJE, ZELENJAVO IN CVETJE POZNAMO« TER »V RESTAVRACIJI«

V Društvu Sava sta bili 9. novembra 2014 v okviru dopolnilnega pouka, ki ga vodi učiteljica Tatjana Bukvič, organizirani kreativni delavnici za mlajše in malo starejše otroke. Učenki Ivana Mandić in Sanja Mandić, ki letos že tretje leto obiskujeta dopolnilni pouk slovenščine in trenutno hodita v izpopolnjevalno skupino, sta skupaj z učiteljico Tatjano vodili dve delavnici. Ideja obeh delavnic je bila, da se otroci s pomočjo interaktivnih dejavnosti, kot so risanje, barvanje, igra in pesem spoznajo z novimi besedami slovenskega jezika.

Najprej je bila na vrsti delavnica za mlajše otroke z naslovom »Tržnica ali katero sadje, zelenjavo in cvetje poznamo«, kjer so se otroci učili o besedah, ki v slovenščini zaznamujejo različno sadje, zelenjavo in cvetje. Otroci so si najprej izbrali različne slike navedenih predmetov ter jih nato pobarvali in izrezali. Nato so jih morali zalepiti na ustrezno mesto na velikem posterju, kjer je bilo narisano drevo z vrtno gredo. Poster so otroci po koncu delavnice zalepili na zid, kjer je še nekaj časa krasil prostore Društva.

Starejši otroci so sodelovali na delavnici »V restavraciji«, kjer so se lahko naučili besede, ki označujejo različne jedi (te so bile razvrščene na predjedi, glavne jedi, juhe, solate in sladice) in pijače, ki jih lahko naročimo v restavracijah in gostilnah v Sloveniji. Po različnih interaktivnih igrah in

skeču, kjer so nekateri igrali natakarje, drugi pa goste in se na ta način takoj preizkusili v pridobljenem znanju, so tudi starejši otroci pripravili poster. Na poster so zalepili jedi, ki so jim bile najbolj všeč in ki so tipične za Slovenijo.

Ivana Mandić

IX. OTROŠKO KULTURNO SREČANJE MAVRICA

4. 10. 2014 je v Subotici je potekalo IX. Otroško kulturno srečanje Mavrica.

Sodelovali so otroci iz DS Triglav Subotica, DS Planika Zrenjanin, DS Kredarica Novi Sad, DS Kula Vršac, DS Emona Ruma, DS France Prešeren Niš in DS Sava Beograd.

Na programu so bili recitacije, ples, pesmi in drugo.

Društvo Sava so predstavljali brat in sestra Andrej in Dunja Skupek z recitacijo Maček Muri avtorja Kajetana Koviča in Šalica ali mala šala avtorja Borisa A. Novaka.

Po uradnem srečanju je bilo kosilo v Dijaškem domu. Po kosilu pa je bil organiziran izlet na Palič, v živalski vrt. Izleta v živalski vrt so se najbolj veselili najmlajši.

Srečanje je bila še ena priložnost več za otroke iz društev Slovencev iz vseh krajev Srbije, da so tako spoznali besedno umetnost svojih staršev ali prastaršev in se spoznali ter družili med seboj v prijetnem okolju in sproščenem vzdušju.

Zapisal: Ivan Skupek

PECIMO Z NUŠO

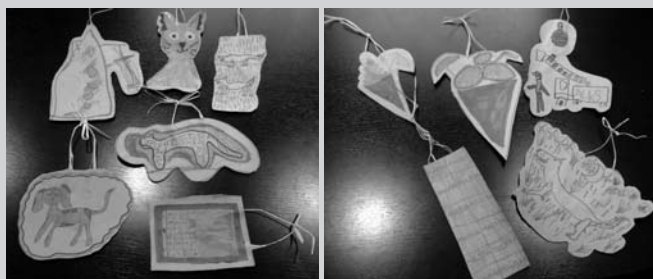
V nedeljo, 30. 11. 2014, je v našem društvu zopet dišalo. Mešalo, mesilo in gnetlo se je testo za ptičke. Po tradiciji v času pred Miklavžem v slovenskih družinah gospodinje

pripravljajo domače pecivo iz kvašenega testa. Za pripravo in izvedbo peke peciva, ki mu rečemo ptički, je skrbela „babica“ Nuša, ki je že drugo leto vodila otroke, ki so po njenih navodilih pripravili in spekli to praznično pecivo. Da je bilo odlično, vam lahko povemo vsi, ki smo si z njim posladkali usta in napolnili želodčke.

RIŠIMO Z MARIJO

Najmlajši učenci dopolnilnega pouka slovenščine so sodelovali pri projektu Novoletni okrasek pri nas doma - projektu, ki povezuje otroke iz vsega sveta. Navodila letošnje izdelave so bila: zelena barva in naravni materiali. Otroke je pri izdelavi okraskov vodila slikarka Marija Vauda. Kaj je nastalo, lahko vidite na fotografijah. Okraske smo poslali v Slovenijo, v zameno pa prejeli nove, ki smo jih

obesili na jelko v društvenih prostorih.

učiteljica Tatjana Bukvič

KVIZ ZA OTROKE V NIŠU

Kviz za otroke »Koliko poznamo našo Slovenijo« je Društvo Slovencev v Nišu organiziralo že šestič zaporedoma. Istočasno je društvo praznovalo tudi svojo 10. obletnico.

Zbrali smo se 11. oktobra 2014 v prostorih Regionalnega

centra občine Mediana v Nišu. Na njem je sodelovalo 20 mlajših otrok iz cele Srbije, ki imajo slovensko poreklo. Sodelovali so učenci dopolnilnega pouka slovenščine iz Društev Slovencev: Subotica, Novi Sad, Vršac, Zrenjanin, Beograd, Kruševac in Niš. Prisotne sta pred začetkom tekmovanja pozdravila predsednik SKS, Ivica Gruden in podpredsednik, Branko Volf, ki sta po kratkem nagovoru zaželela še veliko uspeha vsem tekmovalcem. Pripravljalet in voditelj kviza je bil Darko Hederih, ki je s pomočnikom, znanim igralcem iz Slovenije Pavelom Ravnohribom, večje vodil tekmovalce skozi kviz. Njima v zahvalo smo se vsi prisotni dobro zabavali in uživali v igri. Otroci so pokazali odlično znanje in iznajdljivost. Dali so vse od sebe, da bi se uvrstili v finale ali celo posegli po prvem mestu. A v finalu je bilo prostora le za dve ekipi. Tokrat sta to bili ekipi iz Novega Sada in Niša. Do zadnjega je bilo neodločeno, o zmagovalcu je na koncu odločila le ena samcata točka. Zmagala je domača ekipa in po šestih letih tekmovanja je najlepši pokal pripadel domačinom. Barve beogradskega društva sta zastopali dekleti Ana Mihelič in Milica Mitić. Na koncu je sledila podelitev nagrad. Dobitnikom prvih treh mest je pripadel pokal, vsi udeleženci kviza pa so prejeli pohvale in bogata darila, ki jih bodo spominjala na naše druženje.

Po koncu tekmovanja je bil za vse pripravljen prigrizek in neformalno druženje.

Po zapisu Branka Volfa priredila Tatjana Bukvič

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Regrat s slanino ali ocvirki

Sestavine: regrat, slanina, kis ali cviček, sol, česen, krompir
Opran mlad regrat dobro ocedimo. Slanino narežemo in jo v kozici svetlo precvremo. Prilijemo po okusu kis ali cviček in prevremo. Še toplo zlijemo na solato, ki jo že prej malo osolimo.

Odišavimo jo lahko s česnom in primešamo nekaj krompirjev. Namesto slanine lahko vzamemo tudi ocvirke.

Drobnjakova omaka

Sestavine: 5 jajc, sol, 1 dl olja, kis, drobnjak, žlička sladkorja
Jajca skuhamo v trdo. Ohlajene rumenjake pretlačimo in jim po kapljicah dodajamo olje, da dobimo gosto in naraslo omako. Razredčimo jo s kisom. Solimo, dodamo sesekljan drobnjak in sesekljane beljake; po okusu še sladkamo. Omako ponudimo k mesu ali h krompirju.

Ocvrte suhe slive

Sestavine: 32 lepih in celih sliv, močan ruski čaj, 32 olupljenih mandljev
Testo: 2 dl belega vina, 16 dag moke, 2 žlički olja, 2 jajci, ščepec soli, malo sladkorja, nekaj kapljic limoninega soka.
Slive čez noč namočimo v mrzel ruski čaj, da se napnejo, nato jim izločimo koščice in vtaknemo v vsako slivo olupljen mandelj. Slive z mandlji pomočimo v vinsko testo, nato jih ocvremo. Ocvrte zložimo na krožnik in potresemo s sladkorjem v prahu.
Danijela Stojnić

Naša slovenska potica

Društvo Slovencev Sava iz Beograda se je 20. septembra 2014 udeležilo rekmovanja v pripravljanju slovenske tradicionalne potice v Vršču. Manifestacija nosi ime Naša slovenska potica - po eni izmed najbolj znanih slovenskih sladic in kulinarčnih specialitet. Društvo Slovencev Kula iz Vršca je v septembru že petič organiziralo tekmovanje Naša slovenska potica in zbrali smo se z lepim in sladkim razlogom, to pa je ohranjanje slovenske kulinarčne tradicije. Pogoj za tekmovanje je bila priprava vsaj dveh različnih potic s priloženim receptom za vsako udeleženo ekipo. Srečanje in tekmovanje sta bila organizirana v motelu Vetrenjača, kjer so nas Vrščani zelo lepo in prijazno pričakali. Nas in naše potice so predstavile in pripravile gospa Ivana Miljković - s čokoladno in pehtranovo potico, gospa Silva Rajčević - z makovo potico in gospa Barbara Kramar - s svojo orehovo potico. Potem so naše predstavnice skupaj z gospo Nušo Gerden in gospo Ano Bjelić zapele pesem Kje so tiste stezice, čemur je publika navdušeno ploskala. Po pesmi in predstavitvi potic je prišel čas za razglasitev zmagovalca. Zelo smo bili presenečeni in veseli, saj smo dobili prvo nagrado za orehovo potico naše Barbare Kramar. Po razglasitvi najboljših potic smo vsi skupaj poskusili pripravljene sladice.

Organizatorji so nas popoldne povabili na ogled Vršca in okolice. Videli smo glavno železniško postajo, ki je bila zgrajena še v času Avstro-Ogrske, stolp na griču visokem 399 metrov in

kapelo Svetega Križa, ki predstavlja najstarejšo katoliško cerkev v Banatu, na griču Misa. Jeseni 1739 leta je bila zgrajena v slavo Svetega Roka, zaščitnika pred kugo, saj je tega leta v Vršču morila huda epidemija kuge.

Člani društva Slovencev iz Vršca so nas povabili še v svoje prostore, saj je začelo deževati, ter nas postregli s pijačo. Naslednjič se bomo srečali v Vršču v septembru 2015 na sedaj že tradicionalni manifestaciji.

Jelena Hajdinjak

MIKLAVŽ ..., MIKLAVŽ ..., MIKLAVŽ ...

Prostor Društva Slovencev Sava je tudi letos poln najmlajših, njihovih staršev, starih staršev, ki so prišli na že tradicionalno prireditev Pričakajmo Miklavža.

Najradovednejši so otroci in z nestrpnostjo čakajo, kaj se bo zgodilo. Sprašujejo se, ali bo to za njih prijetno doživetje, nekaj česar se bodo spominjali še dolgo? Z zmedenimi očmi zrejo v starše in od njih terjajo odgovore.

A odrasli smo prireditev osmislili kot neko zgodbo, ki se dogaja nekje v gorski vasi v Sloveniji. Sneg je pobelil pokrajino, domovi so topli in lepo okrašeni, vse diši po sladki potici in čaju. Prav vse je pripravljeno za slavnostni prihod svetega moža, v zraku je čutiti otroško pričakovanje.

Za mizo ob vročem čaju sedita dedek in babica, pogovarjata se o lepoti tega trenutka, po tihem pogledujeta k vratom in se glasno pomenkujeta: „Bo svetnik prišel?“

Čakajo ga tudi otroci. Sedijo za pečjo in se vsak pri sebi veselijo darov. Ker je želja res velika in ker čakanju ni videti konca, ga pokličejo: „Miklavž ..., Miklavž ...!“

In res, Miklavž potrka na vrata. Na glavi nosi visoko belo mitro, a za dolgo belo brado in brki se iskrijo vesele oči. Z njim prihaja angel. Nosijo ga velika bela krila. V rokah ima koš z darili.

Je bil naš Miklavž vseh vsem? Najmlajši so bili začudeni in malo prestrašeni. Dobri mož pa jih je s prijetnim glasom pomiril in razveselil z darili. Čeprav malo v zadregi, so otroci morali priti po svoja darila. Od tu dalje, je bilo vse lažje in lepše. Otroci so prevzeli glavno vlogo dogodka, bili so glavni akterji trenutka. Najmlajši so celo malo jokali, drugi so se na začetku nezaupljivo približali, tretji so nam povedali pesmico, ki so se jo naučili prav za to priložnost.

V dvorani se je slišalo ploskanje, smeh, izrazi veselja in pohval, slišalo se je klikanje fotoaparatorov, saj so vsi želeli ovekovečiti ta posebni trenutek. Za mnoge od njih je bilo to prvo srečanje s sv. Miklavžem, bili so srečni.

Tako je le eden od mnogih slovenskih običajev postal del našega društva, naših ljudi. Prav to tudi želimo, otroke, vnuke želimo spoznati s tradicijo, običajem, ki je še živ v Sloveniji, oni pa ga bodo potem predali svojim otrokom in ga tako naredili večnega.

Miklavža bomo čakali tudi ta december. Pridite, pripeljite otroke in vnuke, lepo nam bo. Dragi otroci, Miklavž nas bo spet presenetil in obdaroval. Veselite se z njim.

Marjan Zihlerl

MOJI SPOMINI - Ana Nuša Juvanc Gerden

Rodila sem se 14. julija 1931 v Trebnjem na Dolenjskem. V družini nas je bilo pet otrok, vendar sta oče in starejši brat leta 1943 padla v partizanih, ko sta se borila v Cankarjevem bataljonu. Tako smo z mamo ostali štirje otroci, dva brata in dve sestri. Dobro se spominjam, čeprav sem bila takrat še majhna, da so bili časi med vojno, pa tudi po vojni zelo hudi in težki, predvsem za mojo mamo. Osnovno šolo sem končala v domačem Trebnjem, nato pa sem zaradi vojne morala šolanje začasno prekiniti. Da ne bi popolnoma opustila šolanja, sem leta 1945 hodila peš v sosednjo Malo Loko in obiskovala neke vrste pripravnici pouk za nižjo gimnazijo. Ko so se po vojni ponovno vzpostavile prometne povezave in železniška proga, pa

sem začela obiskovati gimnazijo v Novem mestu, ki sem jo leta 1949 uspešno končala.

Oče je bil po poklicu frizer in je imel svojo lastno delavnico in mama si je prizadevala, da bi frizerski salon obstal tudi po očetovi smrti in da bi predvsem mi otroci, nadaljevali to družinsko tradicijo. Zato sem morala po gimnaziji začeti delati v domači delavnici v Trebnjem. Tako sem v Ljubljani na Obrtniški zbornici opravila tudi mojstrski izpit in postala vodja salona, kjer so poleg mene delali tudi vajenci in vajenke. V delavnici sem delala od leta 1949 pa do leta 1952, ko sem se preselila v Beograd.

V tem času pa sem bila v Trebnjem aktivna tudi v okviru Mladinskega kluba. Mladinski klub je bil prostor, kjer se je

v tistih časih zbirala mladina, hkrati pa so člani kluba skrbeli tudi za kulturno dejavnost v mestu. V okviru kluba je pred vojno obstajala tudi knjižnica, a je po vojni nehala delovati. Zato so me povabili, da knjižnico spet obudim. Tako sem najprej obiskovala tečaj za knjižničarje v Rogaški slatini, kjer so bili poleg mene tudi mladi iz širom Slovenije. Po treh tednih dela in učenja sem se vrnila domov in se takoj lotila razporejanja knjižnega gradiva. Prostore za knjižnico smo dobili v Prosvetnem domu. Prve knjige za knjižnico smo prinesli kar od doma. Jaz sem prinesla knjige mojega starega očeta, ki so bile med vojno spravljene na podstrešju domače hiše. V knjižnici sem delala dvakrat na teden, hkrati pa sem prirejala tudi krožke

za učence osnovne šole, da bi otroci v čim večjem številu prihajali v knjižnico in brali.

Leta 1949 sem spoznala svojega moža, Reneja Gerdena, ki je takrat prišel na počitnice k svojem očetu, ki je živel blizu Trebnjega. Mož je v tistih časih študiral arhitekturo v Beogradu. Ko sva že bila nekaj let poročena sva izračunala, da sva se od trenutka, ko sva se spoznala, pa do poroke, ki je bila leta 1952, vse skupaj videla samo 500 ur, to je nekaj več kot 20 dni. To se nama je zdelo zelo zanimivo, predvsem glede na razmere v katerih živijo mladi danes.

Po poroki leta 1952 sem se preselila k možu v Beograd. Ne morem reči, da mi je bila selitev v Beograd težka, a vendar mi ni bilo vseeno, ko sem zapuščala Trebnje. Jaz sem se v Trebnjem zelo dobro počutila, imela sem ga rada kot mesto in tam sem imela vse svoje sorodnike in prijatelje. Nikoli nisem načrtovala, da bi živela kje drugje, kaj šele v velemestu, stran od narave in zelenih dolenjskih gričev. Kljub temu, pa sem se življenju v Beogradu privadila zelo hitro. Bila sem mlada in imela sem zelo rada svojega moža in vse skupaj je bilo kot ena velika avantura. Zelo hitro sem se naučila tudi srbsko. Jezika sem se naučila od moža, zato sem govorila z vojvodinskim naglasom, tako da ljudje niso povezovali mojega govora z mojimi koreninami v Sloveniji, kar se mi je zdelo zelo zanimivo. Tudi cirilica mi ni delala nobenih težav. Že od mladosti sem zelo rada in zelo veliko brala, tako da sem brez težav čitala tudi knjige, ki so bile napisane v cirilici.

Nusa Gerden s teto

Od prihoda v Beograd pa vse do danes nisem bila več nikjer zaposlena. Ukvarjala sem se predvsem z družino in otroci. Kmalu po poroki sva z možem dobila dve deklici – Avgusto in nato še Anito. Spominjam se, da so to bili povsem drugi časi. Ko se je rodila Avgusta nismo imeli niti pralnega stroja in zato je bilo materinstvo pravi izziv, čeprav se danes spominjam, da mi ni bilo nič težko in da sem vse delala z veseljem in lahkoto. Obe hčerki sta bili zelo aktivni – starejša je trenirala umetnostno drsanje, mlajša pa plavanje in igrala je tudi klavir. Jaz sem ju v vsem spremljala in skrbela za to, da so bile šola in druge aktivnosti med seboj usklajene in da je vse gladko potekalo.

Ker je bil moj mož po poklicu arhitekt in delal na številnih projektih, je bil tudi veliko zdoma. Ko pa so se projekti zaključili je imel tudi veliko prostega časa. Tako smo svoj prosti čas najraje preživljali na čolnu Istranka, ki smo ga imeli zasidranega na Donavi. Na njem smo lahko tudi spali in kuhali, tako da smo včasih na njem preživeli skoraj cela poletja. Tudi jaz sem imela rada Donavo in vodo, čeprav me je včasih, kot Slovenko, vleklo predvsem v domače hribe. Med počitnicami pa sem se s hčerama skoraj vsako leto odpravila v tudi domače Trebnje. Tam sem se družila z domačimi in prijateljicami, ki so še vedno tam živele. Včasih, ko sta bili punčki še majhni, smo tam preživljale zelo dolga obdobja. Vedno sem se zelo rada vračala domov. Prav dobro se spomnim občutka, ko je vlak iz Zagreba zapeljal med dolenjske gorice, takrat se mi je srce napolnilo z nepopisnim veseljem in srečo.

Morda me najmlajši člani Društva Sava poznajo kot babico, ki vsako leto prireja božično delavnico v kateri skupaj z otroci pečemo ptičke in parkelje iz testa ter cvremo domače flancate. Vendar doma nisem pogosto kuhala slovenskih jedi in specialitet, saj jih moji niso preveč marali. Kljub temu še vedno rada in dobro kuham slovenske dobrote, največkrat žgance z ocvirki, ki jih skuham svojim prijateljem in rojakom, ko pridejo k meni na kosilo ali večerjo.

Drugače sem članica Društva Sava od leta 2005 oziroma leta 2004. Na povabilo Staneta Broveta sem se decembra 2004 udeležila koncerta Ljubljanskega okteta, ki je potekal v okviru Narodnega muzeja v Beogradu. Takrat sem prvič slišala, da imajo Slovenci v Beogradu tudi svoje društvo. Tako sem takoj po novem letu prišla v Društvo in se včlanila. Najbolj me

Mama Nuse Gerden (v sredini)

je pritegnilo to, da sem v Društvu lahko govorila slovensko, saj mi je to v mojem vsakodnevem življenju zelo manjkalo. V Društvu sem že takoj na začetku organizirala tečaj in skupino taroka. Tarok sem že od svojih dni v Trebnjem zelo rada igrala, vendar v Beogradu nikoli nisem našla ljudi, ki bi tarok radi igrali oziroma se ga želeli naučiti. Tako pa smo s prijatelji v Društvu skoraj 5 let redno tarkorjali in se družili.

Leta 2005 je v okviru Društva nastala ideja, da bi organizirali slovenski pevski zbor. Vendar zbor v začetku ni takoj zaživel, saj nam je manjkalo vodstvo in izkušeni zborovodja, ki bi nas pevke usmerjal in učil petja. Vse se je spremenilo, ko se nam je leta 2008 pridružila Božica Toskić in prevzela vlogo naše zborovodje. Od takrat redno vadimo, se učimo in izpopolnjujemo in tudi redno nastopamo.

Pravo veselje pa sem odkrila, ko sem se lani prvič udeležila slikarske delavnice, ki jo je vodila Marija Vauda z naslovom Slikajmo Slovenijo. Vse svoje življenje sem živela obkrožena z ljudmi, ki so ves čas slikali, risali ali tako ali drugače ustvarjali, jaz pa se tega nisem nikoli lotila. Na Marijini delavnici pa sem odkrila, da imam tudi sama z risanjem in slikanjem veliko veselje in lahko rečem tudi malo talenta. Zdaj redno sodelujem na vseh dogodkih Društva, ki so tako ali drugače povezani z likovnim ustvarjanjem. S ponosom lahko povem, da so bila moja dela lani tudi del razstave, ki je obeležila naše delo v okviru delavnice.

Barbara Navala

NA PLANINCAH...

DURMITOR, 19. julij 2014

Velikokrat sem bil na Durmitorju, toda vedno se veselim ponovnega obiska te gore v Črni Gori. Celotno območje je narodni park, pa tudi eden izmed najlepših. Ko se iz smeri Pljevlja bližamo, se že od daleč vidi skupina mogočnih vrhov na Žabljaški visoki planoti (1450m). Skupaj jih je več kot dvajset, ki so visoki čez 2000m in to na relativno majhnem prostoru. Obiskal sem jih skoraj vse, a še vedno sem prevzet, ko jih znova zagledam. Čeprav je Bobotov kuk najvišji, visok spoštljivih 2523m, so dostopi do vseh vrhov dokaj prijazni, seveda ob lepem vremenu in za vsaj nekoliko izkušenega planinca.

Ker sem na Bobotovem kuku bil že večkrat, sem se tokrat odločil za skupino planincev iz planinskega kluba Železničar, Beograd, ki je šla na Crveno gredo. Od vhoda v Nacionalni park, smo šli najprej mimo Ivan dola, Barnega jezera in skozi čudovit gozd stoletnih smrek in jelk. Prečkali smo pot, ki pelje do Zminjega jezera in prišli do izvira reke na robu Bosače (eno najviše ležečih, stalno poseljenih naselij v nekdanji Jugoslaviji, čez 1500m n/m). To je bila dobra priložnost da se oskrbimo s pitno vodo, saj se od tod začne bolj strmi vzpon, najprej po vijugasti poti, potem pa po hudourniku, polnem velikih kamnov, skoraj naravnost proti vrhu. Ko smo premagali 180m višinske razlike, smo se naenkrat znašli na lepi razgledni točki na robu gozda. Kot odsekano, naprej ni več gozda, temveč le posamezna drevesa in lepi travniki, polni cvetja. Travniki ležijo kot terase, vsaka nekoliko višje od predhodne. Pa razgled, nekaj veličastnega, proti jugu se vidi večina durmitorskih vrhov, od Savinega kuka na vzhodu do Crvene grede na zahodu. Pod nami pa prostrani, temno zeleni pragozd iglavcev, ki skriva nekatera durmitorska

jezera. Ob čudovitih razgledih, prekrasnih pašnikih, ki jih nihče več ne kosi, in opojnih vonjavah trav in cvetnic, skoraj da ne opazimo, da se ves čas vzpenjamo. Hodimo tudi mimo ostankov katunov, nekdanjih poletnih bivališč pastirjev, ki so pasli krave in ovce. V teh krajih ta bivališča že več let niso v uporabi. Travniki in gozdčki okoli njih so polni borovnic, malin in gob. Žal smo prišli nekoliko prezgodaj, saj na tej višini vse zori nekoliko pozneje. Po bolj strmem vzponu, pod seboj zagledamo svetlo zeleno Jablan jezero (1791m). Znano je po posebni vrsti močeradov. Stoji sredi temnega gozda, kakor tudi Zminje jezero, nad njim pa se dviguje stena z vrhom Crvena greda.

Na višini čez 2000m smo se znašli v "Klekovem labirintu", kakor pot skozi rušje (pritlikavi planinski bor) opisuje pisec najbolj znanega durmitorskega vodnika, Branislav Cerović. Pot pelje ob robu skale Crvene grede, čisto ob robu prepada. Smo na vrhu (2175m), ki ni izrazit, je pa prostoren in ponuja čudovit pogled. Stojimo nekoliko nižje kot so najvišji durmitorski vrhovi, njihova panorama pa se, kot na platnu, kaže pred nami. Dan je lep in sončen, nebo posejano z oblaki, ki še bolj poživijo prekrasno sliko. Tik pod nami, sredi gozda se kot dragulj lesketa Zminje jezero. Naprej čez temni gozd je videti največje durmitorsko Črno jezero. Za njem se dvigajo vrhovi: Medjed, Bobotov kuk, Šljeme, na desno pa Terzin bogaz in Soha nebeska, skupina treh najvišjih durmitorskih vrhov; Djevojka, Bobotovkuk in Bezimeni vrh, na koncu pa Planica. Nekoliko bližje Obla glava, Kobilja glava.... Proti vzhodu pa, kot na dlani, Žabljak in njegova planota, rahlo vzvalovana, delno pod svetlo zelenimi travniki, delno pa pod temnimi gozdovi. Daleč v modri meglici opazamo rob Kanjona Tare, ene najglobljih rečnih sotesk v svetu (tudi do 1000m globoka).

Ker je bilo prijetno toplo smo se lahko raztepli po širokem vrhu in sedeli v travi ter občudovali razgled na vrhove in naravo okoli nas. Naredili smo skupni posnetek in pojedli, kar smo si prinesli v nahrbtnikih.

Sestop je seveda nekoliko lažji. Zavili smo s poti in se spustili do Jablan jezera ter si privoščili počitek in osvežitev v jezerski vodi. Okoli jezera je lepa trava in razmetane skale različnih velikosti. Do sem pridejo tudi pogumne družine z malimi otroki.

Vračali smo se po zasenčeni gozdni stezici ob Mlinskem potoku. Mlinski potok se je tu pa tam kazal med mogočnimi drevesi in v visoki travi: ponekod je delal lepe, šumeče slapove, druge pa je tekel povsem mirno in smo lahko poslušali pričke. Mlinski potok se izliva v Črno jezero, ob katerem je bilo veliko

obiskovalcev, tudi v čolnih. Najbolj pogumnih so tudi plavali v vodi, katere vrhnja plast je poleti dovolj topla.

Jezero je sestavljeno iz dveh jezer, ki se združita, ko je voda dovolj visoka, in leži tik pod veličastno steno Malega medveda. Ker je obdano z temnimi gozdovi iglavcev, ima zelo temno zeleno barvo zaradi katere tudi ima ime. Je globoko, tudi do 50m, toda raven vode zelo niha z letnimi časi, ker jezero vodo dobiva iz stopljenega snega. To je značilno kraško jezero, ki vodo izgublja v ponorih na dnu. Pot okoli obeh jezer je dolga 8km in je prijazna tudi za izletnike brez planinskih izkušenj, celo za kolesarje.

Nadaljevali smo v Žabljak v penzion, v katerem smo bili nameščeni, ter si privoščili zasluženo večerjo. Pred spanjem smo se sprehodili po Žabljaku, ki je majhen kraj, nekoč s hišami iz

lesa, danes je pa turistično in smučarsko središče, obiskano poleti in pozimi. Zrak tu je nekaj posebnega, saj je zaradi višine nekoliko razredčen, a čist in poln vonjav iz gozdov in travnikov. Noči so tudi v najbolj vročih poletnih dneh sveže in prijetne za spanje.

Naslednje jutro je bilo zopet lepo in odpravili smo se na lažjo pot do Zminjega jezera. Začeli smo pri Črnem jezeru, v čigar mirni, temno zeleni, vodi so se ogledovali Durmitorski vrhovi. Potem smo ves čas hodili po lepem gozdu in ob robu pravega pragozda, v katerega človeška roka ne posega. Jaz sem zaman iskal gobe, ki sem jih nekoč tukaj veliko nabral, a verjetno so jih pred mano že našli drugi nabiralci.

Vsak, ki ob izhodu iz gozda prvič zagleda Zminje jezero, je osupel. Leži na nadmorski višini 1520m in je dolgo 230m in široko le 123m, globoko 7m, okrog in okrog pa obdano z visokimi smrekami. V čisti, mirni vodi cvetijo beli lokvanji in plavajo postrvi. Ker je gozd okoli jezera nedotaknjen, stara drevesa pogosto padejo v vodo in se pod vodo vidijo, kod okamnela in obdana z apnencem. Nad drevesi se vidi stena Crvene grede, ki se ogleduje na mirni jezerski gladini. Tik ob jezeru je najhladnejši izvir Durmitorja (le 4°C), iz njega pa se izliva Mlinski potok. Ko ni obiskovalcev, tukaj kraljuje popoln mir. Obšli smo jezero po stezici, ki ni za navadne izletnike, temveč za planince, in uživali v čudovitih pogledih na jezero z vseh strani.

V Žabljak smo se vrnili po eni od mnogih gozdnih poti in se vkrcali v avtobus, ki nas je popeljal v Beograd.

Zorko Branko

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminuli in nas zapustili v letu 2014. Objavljamo imena tistih, o čigar smrti smo bili obveščeni.

Jadranka Karan Uršič: Zadar, 12.01.1951 - Beograd, 26.08. 2014

Korelec Anton: Zemun, 19. 07. 1949 - Beograd, 31. 08. 2014

Prof. dr. Stojan Sedmak: Kratovo, 09. 11. 1929 - Beograd, 02. 11. 2014

Konečnik Antonija: Sv. Vid, 01. 06. 1916 - Beograd, 19. 11. 2014

BILTEN
ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА
ДРУШТВО СЛОВЕНЦЕВ У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА

Založnik: DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU – DRUŠTVO SAVA

Beograd, Terazije 3/IX, tel/fah +381 11 33 40 875, e-mail: sava-si@eunet.rs www.drustvosava.org

Uredništvo: Saša Verbič, glavni in odgovorni urednik

Člani uredništva: Barbara Navala, Biljana Milenković Vuković in Branko Zorko.

Lektura: Maja Đukanović in Barbara Navala.

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Andelković in Jasmina Pucarević.

Bilten je brezplačen. Izhajanje Biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo

osebno mnenje avtorjev, ki se nujno ne morajo strinjati z mnenjem uredništva. Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispele priloge. Delo v Biltenu je volontersko.

CIP - Каталогизacija у публикацији

Narodna biblioteka Srbije, Beograd 061

BILTEN / Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu

ISSN 1452-9092 = Bilten (Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu)

COBISS.SR-ID 140641548